

Een prenataal huisbezoek laten aansluiten op de behoeften van ouders

Dilemma's aan de hand van een fictieve casus

31 mei 2024

Ibtissam Abaaziz & Erica Joesse

DE HAAGSE
HOGESCHOOL

Voorstellen

DE HAAGSE
HOGESCHOOL

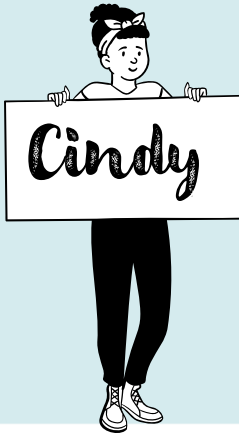
- Kort voorstellen
- Daarna ronden met handen opsteken wie welke functie heeft: Beleid/gemeente, praktijk professional, ouders, overig.

Achtergrondinformatie

22 jaar

30 weken

DE HAAGSE
HOGESCHOOL

Kennisnetwerk
Jeugd Haaglanden

Informatie vooraf: we gaan drie dilemma's bespreken, waarbij we graag interactie aangaan met de zaal. Er is hierbij geen goed of fout antwoord. We willen vooral het gesprek aangaan en laten zien voor welke optie is gekozen in Delft.

Informatie: de situatie van Cindy

Cindy heeft zich aangemeld voor een Prenataal huisbezoek. Via de verloskundige weet je dat Cindy 22 jaar is. Op dit moment is Cindy 30 weken zwanger.

Je gaat op huisbezoek bij Cindy, maar je staat voor een dichte deur. Wat doe je?

1. Je plant opnieuw een huisbezoek in met Cindy, je vindt het belangrijk om de woonsituatie van Cindy in kaart te brengen.
2. Je stelt Cindy voor om naar het consultatiebureau te komen, je vindt het belangrijk om Cindy in alle rust te spreken, met voldoende ruimte en privacy voor Cindy.

DE HAAGSE
HOGESCHOOL

Je hebt afgesproken om langs te gaan, maar tijdens de afspraak wordt er niet opengedaan. Cindy blijkt de afspraak vergeten te zijn. Hoewel je niet verder bent gekomen dan de voortuin, vallen er toch een aantal zaken op. Je ziet dat de kozijnen rot zijn en slecht onderhouden. In de voortuin staat een winkelwagentje, een oude bureaustoel en twee kratten met lege bierflesjes. Ook staat er kinderspeelgoed in de voortuin, stepjes, fietsjes en een paar ballen. Hier wonen duidelijk ook nu al kleine kinderen.

Wat doe je?

- Je plant opnieuw een huisbezoek in met Cindy, je vindt het belangrijk om de woonsituatie van Cindy in kaart te brengen.
- Je stelt Cindy voor om naar het consultatiebureau te komen, je vindt het belangrijk om Cindy in alle rust te spreken, met voldoende ruimte en privacy voor Cindy.

Boodschap: Het prenatale huisbezoek heeft oorspronkelijk als insteek om een huisbezoek te doen. Op die manier krijg je mogelijk meer mee van de woonsituatie. Maar het is misschien niet voor elke ouder passend. Kijk dus vooral wat bij de ouders past en sluit daarop aan. In deze situatie wilde de cliënt liever op consultatiebureau afspreken omdat ze in alle rust kon spreken.

- Een prenataal huisbezoek hoeft dus niet altijd thuis te zijn
- De optie: neem contact op met Cindy en overleg wat zij prettig vindt, is dat niet de beste optie?

Informatie: Het eerste gesprek

Cindy is toch naar de volgende afspraak gekomen, Cindy vond het rustiger om op het consultatiebureau af te spreken. In het eerste gesprek bespreekt Cindy dat ze veel stress ervaart. Ze is bang dat de baby dit ook merkt en daar pijn van heeft. Haar jongere broer verwacht ook zijn eerste kindje, maar hij is nog samen met zijn partner en ze wonen samen in een huurhuis. Dat had Cindy ook graag gewild. Cindy woont nog bij haar moeder thuis. Daar is het een komen en gaan van jongere broertjes en zusjes van Cindy (er zijn zes kinderen). De moeder van Cindy kan moeilijk rondkomen van haar salaris en ervaart hierdoor veel stress. Cindy heeft twee jaar bij een tante gewoond, omdat het niet meer ging thuis. Haar broertjes en zusjes zijn soms ook bij een pleeggezin geweest. Eigenlijk is Cindy erg op zoek naar een rustig plekje voor zichzelf, maar tegelijkertijd is ze bang dat ze er dan helemaal alleen voor komt te staan. Thuis is het druk, maar er is vaak ook iemand thuis die zou kunnen helpen als de baby er eenmaal is.

Ook haar relatie komt ter sprake. Cindy vertelt dat ze samen was met Tomas. Toen ze zwanger raakte is de relatie uitgegaan, Tomas wilde nog geen kind. Cindy is nog erg verdrietig over de situatie. Zonder de zwangerschap waren ze nog bij elkaar geweest volgens Cindy. Hoewel ze het moeilijk vindt, probeert Cindy wel contact met Tomas te onderhouden. Ze hoopt dat hij nog van gedachten verandert en een grotere rol wil

spelen in haar leven en dat van hun kindje. Vader geeft zelf aan er nu niet aan toe te zijn, maar dat dit in de toekomst misschien nog verandert. Hij heeft niemand in zijn eigen netwerk nog verteld over de baby.

Wat zou jij doen?

1. Wens van moeder centraal: moeder wil contact met de vader onderhouden, je probeert haar hierbij te ondersteunen en geeft moeder de ruimte om te vertellen over haar situatie.
2. Moeder hulp aanbieden: moeder is nog veel bezig met haar relatie, maar je ziet dat ze haar eigen grenzen voorbij lijkt te gaan. Het lijkt jou verstandig om eerst op een goede woonplek te richten. Je vertelt moeder dat ze zich kan inschrijven als woningzoekende.

Dilemma 2: Wat zou jij doen?

- Wens van moeder centraal: moeder wil contact met de vader onderhouden, je probeert haar hierbij te ondersteunen en geeft moeder de ruimte om te vertellen over haar situatie.
- Moeder hulp aanbieden: moeder is nog veel bezig met haar relatie, maar je ziet dat ze haar eigen grenzen voorbij lijkt te gaan. Het lijkt jou verstandig om eerst op een goede woonplek te richten. Je vertelt moeder dat ze zich kan inschrijven als woningzoekende.

Wat zou jij doen?

? Vraag me

"I want to suggest, for example, if you are coming to me, please don't do your job. Don't read your paper, but please ask me: 'What do you want?' You know, maybe my problem is not in your paper. You know? So of course you have your questionnaire. But the first question is: 'What do you want?' What is your problem?' Because everyone has different problems. If you are in on their problem, maybe your schedule will change, you know, so..."

! Vertel me

Tegelijkertijd weten ouders niet altijd welke hulp en zorg allemaal mogelijk is en welk aanbod hen zou kunnen helpen. Als professionals vertellen wat zij in een bepaalde situatie zouden doen, advies geven of aanvullende ondersteuning voorstellen, dan kan dit ook helpend en verhelderend zijn voor ouders.

DE HAAGSE
HOOGESCHOOL

In het onderzoek zagen we eigenlijk twee aspecten telkens terugkomen. Wij hebben dit vraag me – vertel me genoemd.

Ouders geven aan dat ze het prettig vinden wanneer hulpverlening aansluit bij hun eigen wensen en behoeften. Dat er aan hen gevraagd wordt: wat heb je nodig, hoe kan ik helpen? Dat er goed naar hen geluisterd wordt en dat professionals daarbij aansluiten. Dan voelen ouders zich gezien en gehoord en worden de eerste stappen naar vertrouwen gezet. - zie quote

Tegelijkertijd weten ouders niet altijd welke hulp en zorg allemaal mogelijk is en welk aanbod hen zou kunnen helpen. Als professionals vertellen wat zij in een bepaalde situatie zouden doen, advies geven of aanvullende ondersteuning voorstellen, dan kan dit ook helpend en verhelderend zijn voor ouders.

Het vinden van de juiste balans tussen 'vraag me – vertel me' kan uitdagend zijn. Met name als de wens/behoefte van ouders in de ogen van de professional risico's met zich meebrengt. In deze casus gaf de professional de ruimte aan moeder om te vertellen over haar relatie en stress die ze daarvan ervaaarde. Ze neemt het tempo aan van de moeder in plaats van gelijk de hulp te adviseren die zij denkt dat nodig is. Vertrouwen bieden en een luisterend oor.

Op deze sheet zie je verschillende aspecten van Cindy haar verhaal. Daarbij is het belangrijk om aandacht te hebben voor wat goed gaat en de veerkracht van moeder. Wanneer er bepaalde dingen zijn die minder goed gaan, zijn er vaak ook dingen die juist goed gaan. En waar ouders zich krachtig en sterk voelen.

In Delft wordt gekeken vanuit een positieve insteek. Daarbij is het van belang om onder de aandacht te brengen wat goed gaat. Dat kan voor empowerment zorgen. In het geval van Cindy blijkt dat:

- haar studie verpleegkunde goed gaat. Ze heeft goede afspraken gemaakt met haar opleiding en stageplaats over hoe ze de opleiding kan afronden na de bevalling en haar verlof.
- ze geen schulden heeft en zelfs al een klein beetje gespaard door haar bijbaan in de horeca.

Over de andere icoontjes vertelde Cindy het volgende:

- Mijn gezin is fijn want er is altijd iemand die kan helpen. Maar soms is het te onrustig en druk. Ik heb geen eigen plekje.
- Mijn moeder helpt ook, maar ik kan niet altijd op haar rekenen. Ze (moeder van Cindy) kan moeilijk rondkomen van haar salaris en ervaart hierdoor veel stress. Ik heb twee jaar bij een tante gewoond, omdat het niet meer ging thuis. Mijn

broertjes en zusjes zijn soms ook bij een pleeggezin geweest.

- Tomas laat niks van zich horen. Ik moet het waarschijnlijk alleen doen.

Informatie: Hoe nu verder...

Gezien de woonsituatie van Cindy lijkt het je goed dat Cindy verhuist naar een rustiger plekje voor haarzelf en de baby, waar tegelijkertijd ook ondersteuning aanwezig is. Je stelt daarom voor Cindy aan te melden voor een moeder-kind huis. Daar heeft ze een eigen plek, maar wordt ze ook begeleidt naar zelfstandigheid samen met haar kind. Cindy wil hier even over nadenken maar is uiteindelijk erg enthousiast.

Na de nodige telefoontjes wordt Cindy op de wachtlijst geplaatst voor een plekje in een moeder-kind huis. Als het zoontje (Milan) van Cindy 3 maanden oud is, komt er een plekje vrij en kunnen Cindy en Milan verhuizen.

Een wachtlijst, wat doe je?

1. Het is belangrijk dat er iemand zicht blijft houden op Cindy en haar situatie, zo lang Cindy op de wachtlijst staat blijf je daarom betrokken en spreek je Cindy met enige regelmaat. Je gaat samen met Cindy kijken hoe haar huidige slaapplek bij haar moeder alsnog baby-proof gemaakt kan worden.
2. De wachtlijst is vervelend, maar je kan niet alles opvangen. Je spreekt af dat Cindy met jou contact opneemt als er in de tussentijd iets is, maar rondt de begeleiding verder af.

Er is lang niet altijd een (tijds) oplossing voor handen. Bijvoorbeeld in het zoeken van geschikte woonruimte. In deze casus heeft de professional gekeken hoe er in de bestaande situatie toch een fijn en rustig plekje voor de baby gecreëerd kan worden. Ook in die situatie is het best lastig om hulp te bieden. Je kan je als professional heel machteloos voelen.

Boodschap:

- Als professional moet je vaak roeien met de riemen die je hebt en creatief zijn in oplossingen bedenken. Het vraagt vakmanschap om dit te kunnen en aan te sluiten bij de situatie van ouders.
- Stuur ouders niet van het kastje naar de muur, maar loop mee tot er een warme overdracht plaatst vindt.

De situatie in Delft

Het prenatale huisbezoek ...

- Geruststellen, luisterend oor en ondersteunen met praktische zaken waar nodig
- Werken aan vertrouwen – met de deurklink in de hand
- Continuïteit in begeleiding wanneer de situatie daar om vraagt
- Maatwerk & vakmanschap vanuit een positieve insteek: wat kan er wél

DE HAAGSE
HOGESCHOOL

Een prenataal huisbezoek is vanuit het landelijk beleid bedacht als één huisbezoek, een enkele keer gevolgd door een tweede gesprek. Het is de bedoeling om binnen die tijd voldoende beeld te krijgen van de situatie en eventueel door te verwijzen naar passende ondersteuning.

In bepaalde situaties gaat dit goed. Mensen willen gerustgesteld worden of hebben hulp nodig bij praktische zaken. Dan is één gesprek vaak voldoende om mensen weer op weg te helpen. Maar er zijn ook gevallen waarbij de praktijk weerbarstiger is.

Vertrouwen & Continuïteit

We merken in Delft dat mensen soms langer de tijd nodig hebben om hun verhaal te doen, vertrouwen moet groeien. Zo staat een JGZ-verpleegkundige in veel gevallen al met de deurklink in de hand om weer te vertrekken en komt er dan nog een heel verhaal uit. Ook is het voor de JGZ-medewerker een uitdaging om in één gesprek een volledig beeld te hebben van de situatie, ook als mensen wel heel open zijn vanaf het begin.

In Delft hebben we dat als volgt opgelost. De JGZ-medewerkers die de prenatale huisbezoeken uitvoeren zijn ook verbonden aan ondersteuningsprogramma's, zoals Stevig Ouderschap en KASTO. Wanneer er tijdens het prenatale huisbezoek blijkt dat er (waarschijnlijk) meer nodig is, dan kunnen zij aanstaande ouders naar deze

programma's doorverwijzen (feitelijk dus naar zichzelf). Zo ervaren ouders een zekere continuïteit in de begeleiding en is er vanuit het JGZ de ruimte om te doen wat nodig is voor deze ouders.

Maatwerk & Vakmanschap

Het vergt vakmanschap van jeugdverpleegkundigen om een prenataal huisbezoek zo uit te voeren dat ze vertrouwen opbouwen bij ouders en vervolghulp op een zinvolle manier kan worden ingevuld. Het kan voorkomen dat er meer nodig is dan wat er vanuit het JGZ geboden wordt, bijvoorbeeld traumaverwerking, schuldhulpverlening, behandeling van middelengebruik of meer specialistische opvoedondersteuning. Er kan ook sprake zijn van complexe problematiek zoals wonen, waar niet direct een oplossing voor is. Het vraagt maatwerk, vakmanschap en creativiteit om met ouders samen te kijken naar wat wel mogelijk is. Op die manier kan je blijven aansluiten en naast de ouder blijven staan.